

Nr. 32

Nyheder fra uvm.dk

Undervisningsministeriets printvenlige opsamling af nyheder 23.-30. oktober 2009

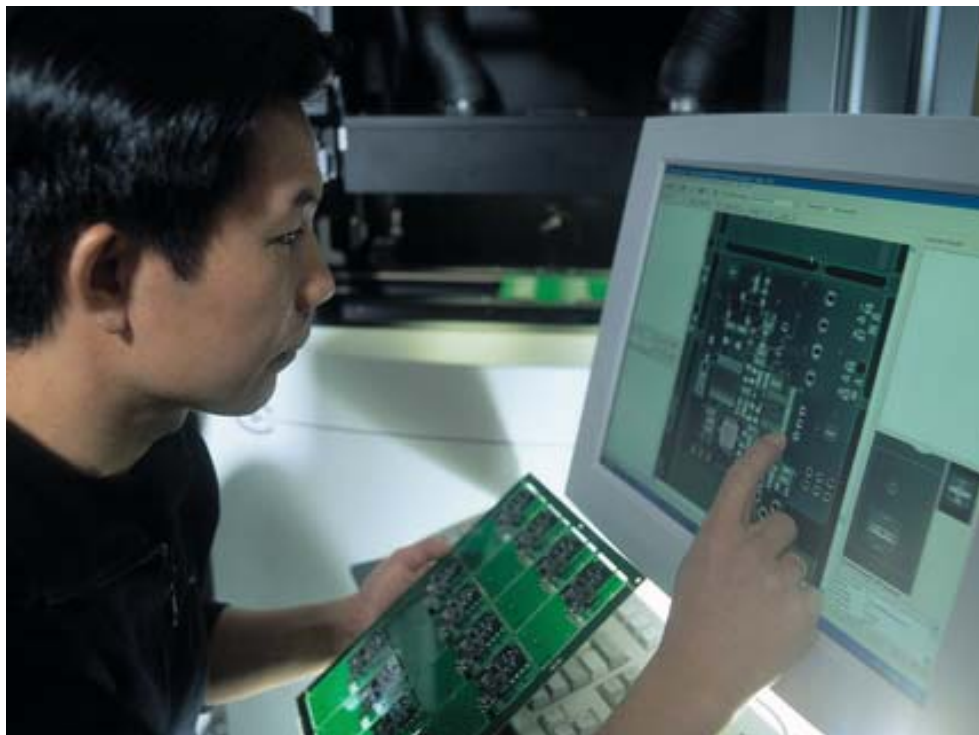
Midtjyske folkeskole-, gymnasieelever og deres undervisere har fået et Naturvidenskabernes Hus. Annika og Ida fra 3. B på Bjerringbro Gymnasium tog som nogle af de første et af husets laboratorier i brug. (Se side 24)

Indhold

Markant flere elever starter på erhvervsgrunduddannelsen	2
En indgang til voksen- og efteruddannelse	3
Drengelæge er for piger – og pigelæge er for drenge	3
Miljøminister for en dag	4
Fede fester og faglig fornyelse	5
Unge vestjyder vil læse htx	6
Nordisk Råd samlet i Stockholm	8
23 nye udbud af uddannelsesmoduler i offentlig ledelse på diplomniveau	9
Konference om praktiske veje til erhvervsuddannelserne	10
Konference om fastholdelse på erhvervsuddannelserne	10
Øgede bevillinger til folkeskolen	11
Svar fra samråd om minimumstimetallet	12
Svar fra samråd om økonomi på folkeskoleområde	16
Vestas hjælper de ordblinde ansatte	19
Brug pauserne til motion	20
Lemvig er tæt på 95-procent-målsætningen	22
Naturvidenskaben dyrkes i Bjerringbro	24
Stigende fokus på unge med særlige behov	26
Danske og amerikanske naturvidenskabelige talenter holder transatlantisk klimamøde	28
Et par hundrede sager mangler at blive rettet - 230.000 har fået SU 1. oktober	29

Markant flere elever starter på erhvervsgrunduddannelsen

Antallet af nye elever på erhvervsgrunduddannelsen (egu) steg med over 20 procent i 2008. Andelen af kvinder på uddannelsen er dog faldende.

De nyeste tal om aktiviteten på erhvervsgrunduddannelsen (egu) viser en markant stigning på 20 procent i antallet af elever på uddannelsen i 2008.

Nye elever (tilgang) på egu i 2006-2008

År	2006	2007	2008
Tilgang	767	789	952
Andel mænd	49 %	59 %	64 %
Andel kvinder	51 %	41 %	36 %

Andelen af kvinder, der starter på egu, er dog faldende og ligger nu på 36 procent.

Eleverne kommer fra produktionsskolerne

Indberetningerne fra kommunerne viser, at det fortsat er produktionsskolerne, der henviser flest elever til egu. I alt kom 38 procent af eleverne fra en produktionsskole.

Som noget nyt er en markant større del af eleverne, nemlig 28 procent, dog blevet henvist fra UU-centrene i 2008.

Desuden viser tallene, at eleverne, der startede på egu i 2008, var yngre, end de elever der startede i 2007.

Se mere statistik på egu-området:

[Forside](#) ► [Statistik](#) ► [Erhvervsuddannelser](#) ► [Erhvervsgrunduddannelse \(egu\)](#)

En indgang til voksen- og efteruddannelse

Brugerne behøver fremover kun at henvende sig ét sted for at få rådgivning om voksen- og efteruddannelse. Det er indholdet i et nyt lovforslag, som har til formål at etablere otte til 14 regionale voksen- og efteruddannelsescentre (VEU-centre).

VEU-centre skal medvirke til at skabe større overskuelighed på tværs af uddannelsesudbuddet, så især nye brugere og brugere med komplekse uddannelsesbehov kun behøver at henvende sig ét sted for at modtage rådgivning om voksen- og efteruddannelse. Det er indholdet i et nyt lovforslag, som fremsættes i Folketinget den 29. oktober 2009.

Centrene skal samle viden og ekspertise fra alle AMU-udbydere og VUC-centre, hvilket vil styrke både overskueligheden og kvaliteten. Det er samarbejdet mellem disse uddannelsesinstitutioner, der er afgørende for, at brugernes forskellige kompetencebehov kommer i centrum.

Etableringen af de nye VEU-centre vil blandt andet betyde, at både arbejdsstyrken og arbejdspladserne i et område får et mere fleksibelt og effektivt tilbud om voksen- og efteruddannelse. Den nye struktur skal samtidig skabe endnu større fokus på kvalitet og effekt i det geografiske område, som det enkelte center dækker. Desuden er hensigten med lovforslaget at styrke samspillet mellem institutioner, lokale uddannelsesudvalg og efteruddannelsesudvalg.

Mange funktioner i de nye centre

VEU-centrene vil blive etableret på udvalgte eksisterende uddannelsesinstitutioner, som er godkendt til udbud af AMU og omfattet af lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Uddannelsesinstitutioner, der er godkendt til udbud af AMU, skal medvirke i det VEU-center, som dækker det område, hvor institutionen ligger.

Hvert VEU-center får sit eget centerråd, som skal rådgive om VEU-centrets virke. Endelig betyder lovforslaget, at opgaverne fra de eksisterende lokale voksenvejledningsnetværk vil overgå til VEU-centrene, og at centrene får en koordinerende rolle i forbindelse med virksomhedsopsøgende arbejde, markedsføring, behov for analyser med videre.

Lovforslaget skal træde i kraft den 1. december 2009, og VEU-centrene etableres fra 1. januar 2010.

Drengelæge er for piger – og pigelæge er for drenge

Piger, der roder med biler, og drenge, der laver mad. Deltager børn i leg og uddannelse, som traditionelt er forbeholdt det modsatte køn, får de ny viden og masser af oplevelser. Et nyt inspirationsmateriale på EMUen skal være med til at nedbryde de kønsbestemte barrierer.

udsigt til indsigt køn etnicitet ligestilling

Sygeplejersker er kvinder. Brandmænd er – ja, mænd. Sådan taler statistikkerne, og sådan vil mange børn sikkert svare, hvis de bliver spurgt. De opfattelser skal et nyt, webbaseret inspirationsmateriale nu være med til at ændre på.

Gennem materialet ”Udsigt til indsigt – om køn, etnicitet og ligestilling” kan Johan og Selma i 5. klasse prøve kræfter med en quiz om ligestilling, hvor de skal give et bud på, om danske drenge og piger altid har gået i klasse sammen. De kan også dele deres ideer om fremtid og fritid eller få historien om, hvordan en astrofysiker, en skuespiller og en målmand nåede deres mål og drømme.

Materialet udgives af Undervisningsministeriet på EMU – Danmarks undervisningsportal og er udarbejdet til grundskolens lærere og elever på 4. til 6. klassetrin. Det skal bidrage til at nedbryde kønsbestemte barrierer for leg, uddannelse og fritidsliv og består af to dele.

Den ene del henvender sig til lærerne. Her finder de eksemplariske undervisningsforslag med lærerøvelser, der udfordrer deres eget blik på køn, etnicitet og ligestilling, samt oplæg til elevproduktioner. Den anden del henvender sig til eleverne. Her finder de differentierede elevopgaver som quizzes, video, sange og opgaver i relation til udvalgte anskuelsesbilleder. Det hele sætter fokus på børns roller i forhold til køn, etnicitet og ligestilling.

Undervisningsminister Bertel Haarder er glad for at kunne præsentere materialet.

”Vi skal undgå, at piger og drenge begrænses i deres muligheder af vaner, fordomme og traditioner. Mange piger er vilde med naturvidenskab, og det er blevet in at lave mad som dreng. Vi vil tidligt gøre op med begrænsende kønsroller, og jeg håber, lærerne vil bruge de film, quizzes og andet materiale, vi nu lægger ud,” siger han.

Læs mere på: http://www.emu.dk/gsk/paa_tvaers_af_fag/samfund/etnicitet/

Miljøminister for en dag

Indsendt af Jakob Schow-Madsen, lærer og fagkonsulent på Horsens Gymnasium: Stort anlagt klimakonference hvor eleverne blandt andet spillede rollen som forhandlere.

Horsens Gymnasium afholdt den 22. oktober sin egen klimakonference for alle elever under overskriften „Miljøminister for en dag“.

Hvem står bag ideen?

Bagvinder var Lene Kristensen og Connie Kjeldberg, der begge er lærere på gymnasiet.

Hvad er formålet?

At bevidstgøre eleverne om betydningen af klimaspørgsmålet og om hvor svært det er at nå til enighed.

Hvem deltager?

Alle elever og lærere.

To folketingspolitikere, Anne Grete Holmsgaard fra SF og Hans Christian Skibby fra DF, holdt inspirerende oplæg.

Hvordan blev ideen konkret ført ud i livet?

Alle klasser havde i et eller andet omfang i et eller flere fag arbejdet med klima, og det hele kulminerede så i en hel dag, der var afsat til „klimakonferencen“.

Eleverne var ved lodtrækning fordelt på 22 lande og skulle så - ud fra et ressourcerum og diverse sites på nettet - selv fremskaffe en række oplysninger: Hvad er landets energiforbrug? Fordelt på energikilder? Holdning til CO₂-reduktion?

Til sidst skulle de så mødes ved forhandlingsbordet og forsøge at nå frem til en fælles forpligtende aftale.

Senere indsamlede eleverne viden fra store databaser med statistiske data, politiske synspunkter og internationale holdninger. Og bølgerne gik højt på de „klimakonferencer“, der afrundede en vellykket dag.

Fede fester og faglig fornyelse

I Herning samles hhx og htx nu under samme tag. Det giver nye muligheder for faglig udvikling og fælles aktiviteter.

1000 hhx-elever og htx-elever under samme tag giver masser af muligheder for fælles valgfag samt plads til koncerter, foredrag, fritidsaktiviteter og meget mere.

I Herning er den første grundsten netop blevet lagt til et nyt gymnasium, der skal rumme begge uddannelser. Samtidig fik CEU Uddannelsescenter Herning et nyt navn: Herningsholm Erhvervsskole.

Undervisningsminister Bertel Haarder deltog med stor glæde i begivenheden. Grundstenen blev nemlig ikke bare lagt til helt nyt gymnasium, men til en helt ny type gymnasium i Danmark. Det er første gang, at der bygges et nyt hus, som skal rumme både hhx og htx.

Forbilledligt samarbejde

Allerede i 2004 blev det besluttet, at Herning skulle have et nyt fælles gymnasium for hhx og htx. Dengang fusionerede Herning Teknisk Skole, Herning Handelsskole og Ikast Handelsskole, der desuden tæller Erhvervsakademi Midtjylland.

Bertel Haarder fremhæver de mange muligheder, der opstår, når uddannelserne går sammen om at skabe det bedste tilbud til eleverne. Han ser gerne, at flere ungdomsuddannelser samler sig i campus, hvor de unge får et fællesskab samt geografisk og miljømæssigt befinder sig ét sted.

”Samarbejdet i Herning er forbilledligt. Der er ikke bare frigivet ressourcer, ved at uddannelserne har fælles bestyrelse. Samarbejdet giver også mulighed for et større udbud af valgfag, fordi eleverne i de to uddannelser kan blive undervist på samme hold. Festerne bliver bedre, og huset får en dynamik og aktivitet samt et lærer-fællesskab, som kan være med til at fastholde eleverne,” sagde han og roser bestyrelsen for at nå det mål, de satte sig for i 2004.

Navnet Herningsholm Erhvervsskole kommer til at fungere som et paraplynavn, hvor de enkelte afdelinger kan benævnes som eksempelvis Herningsholm Erhvervsuddannelse, Herningsholm Gymnasium og Herningsholm Kursuscenter.

Læs undervisningsministerens tale:

[Forside](#) ► [Minister og ministerium](#) ► [Ministeren](#) ► [Ministerens taler - 2009](#) ► [Tale ved nedlæggelse af grundsten til Herningsholm Gymnasium](#)

Unge vestjyder vil læse htx

I Ringkøbing-Skjern er det blevet så populært at læse htx, at elevtallet siden 1999 er steget med 228 procent. HTX Skjern er derfor blevet udvidet. Den 26. oktober deltog undervisningsminister Bertel Haarder i indvielsen af 550 nye kvadratmeter.

De vestjyske unge vil uddanne sig. Faktisk er de i Ringkøbing-Skjern så gode til det, at kommunen er blandt de 10 i Danmark, hvor flest får en ungdomsuddannelse. En

af de populære uddannelser i det vestjyske er htx-uddannelsen på Uddannelsescen-
ter Ringkøbing-Skjern.

Den 26. oktober deltog undervisningsminister Bertel Haarder i indvielsen af en 550 kvadratmeter stor udvidelse af HTX Skjern. Baggrunden for udvidelsen er en rekordstor tilmelding på 91 nye htx-elever. Det er en fremgang på 50 procent siden 2008. Faktisk har HTX Skjern nu næsten samme størrelse som de to almene gymnasier i Tarm og Ringkøbing, og gennem de seneste 10 år har HTX Skjern øget elevtallet fra 65 til 214 – en stigning på 228 procent.

Bertel Haarder holdt hovedtalen og klippede sammen med htx-elev Sanne Balle Hansen fra 3. g snoren til en ny htx-afdeling på UddannelsesCenter Ringkøbing-Skjern. Afdelingen indeholder blandt andet et moderne fysiklokale med det nyeste udstyr på området. Et par hundrede gæster overværede indvielsen.

”I er godt på vej til at blive den kommune i landet, der har relativt flest naturvidenskabeligt interesserede unge. Ingen form for almen uddannelse er vigtigere og mere påkrævet end den naturvidenskabelige og tekniske almene dannelse, som jo er en del af vores liv. Det er sådan nogle som jer, som erhvervslivet sukker efter, at vi uddanner flere af,” sagde undervisningsminister Bertel Haarder og fremhævede, at de unge med interesse for naturvidenskab også vil blive modtaget med kyshånd på læreruddannelsen.

”Det viser bare, at hele verden ligger åben for dem, som vælger htx,” sagde ministeren.

Anne-Marie Sannerum, direktør for UddannelsesCenter Ringkøbing-Skjern, var ikke i tvivl om, at ministerens hjerte brænder for htx-uddannelsen, som han selv var med til at indføre i sin første periode som undervisningsminister i 1980’erne.

”Det gør vores hjerter også, og vi er utrolig stolte over, at så mange vestejyder ser htx som den rigtige ungdomsuddannelse for dem,” sagde hun.

Nordisk Råd samlet i Stockholm

Uddannelse er et af emnerne på dagsordenen ved Nordisk Råds 61. session i Stockholm, der finder sted i disse dage.

I Rigsdagen i Stockholm er flere hundrede parlamentarikere og et stort antal regeringsmedlemmer fra alle de nordiske lande og de selvstyrende områder samlet ved Nordisk Råds 61. session. Den varer fra den 27. til den 29. oktober 2009 og er et årligt tilbagevendende topmøde for de nordiske lande.

I år har Sverige formandskabet for Nordisk Råd, og i tråd med, at Sverige ligeledes har formandskabet for EU i anden halvdel af 2009, er temaet for sessionen "Norden og EU".

Undervisningsminister Bertel Haarder deltager i sin egenskab af undervisningsminister og nordisk samarbejdsminister. Samarbejdsministrene har på statsministrenes vegne ansvaret for koordineringen af det nordiske regerings-samarbejde. Og som undervisningsminister sidder Bertel Haarder desuden i Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning, der holder møde ved sessionen.

Danmark overtager formandskabet

Fra den 1. januar 2010 til den 31. december 2010 er Danmark formandsland for Nordisk Ministerråd og vil prioritere tre hovedområder:

- at Norden fortsat skal være en foregangsregion i verden
- at vi skal beholde og udvikle vores grønne profil
- at Norden skal være en værdi- og resultatskabende region med international gennemslagskraft

Fakta

Det officielle nordiske samarbejde i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er et samarbejde mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de tre selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Læs mere om Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, og følg begivenhederne på sessionen: www.norden.org

Abonnér på Nyheder fra uvm.dk

Abonnér på den forgangne uges nyheder fra uvm.dk i en printervenlig udgave via Undervisningsministeriets hjemmeside, www.uvm.dk.

Vælg den liste, der hedder Nyhedsbrev, i feltet "Abonnér på e-mail", skriv din mailadresse, og klik på knappen "Tilmeld". Så vil du hver fredag modtage en mail fra os, når det nye nummer er lagt på nettet.

23 nye udbud af uddannelsesmoduler i offentlig ledelse på diplomniveau

Flere offentlige ledere har fået mulighed for at læse en lederuddannelse på diplomniveau i deres lokalområde. 23 nye udbud af uddannelsesmoduler inden for blandt andet det personlige lederskab og kommunikation er netop blevet godkendt.

Ledere på skoler, plejehjem og andre offentlige institutioner har fået flere muligheder for at gennemføre en lederuddannelse på diplomniveau.

Den 23. oktober afsluttede Certificeringsrådet behandlingen af ansøgninger fra 1. ansøgningsrunde og godkendte her 23 nye udbud af uddannelsesmoduler i offentlig ledelse, så der nu er 112 certificerede udbud at vælge imellem. Modulerne udbydes over hele landet af store og små private konsulentvirksomheder samt offentlige uddannelsesinstitutioner.

I alt har sekretariatet for Certificeringsrådet modtaget 147 ansøgninger, hvoraf 112 nu er imødekommet. De resterende 35 har fået afslag. Blandt modulerne er blandt andet tilbud om at fordybe sig i coaching og personaleledelse.

Godkendelserne betyder, at lederne kan gennemføre enkelte moduler hos de forskellige udbydere og lægge uddannelsesbeviserne sammen, så de svarer til en diplomuddannelse. Ønsker lederne at læse professionshøjskolernes udbudte diplomuddannelse i ledelse, giver de certificerede moduler merit.

Certificeringsordningen er et resultat af trepartsaftalen fra 2007, hvor det blev besluttet, at flere ledere i det offentlige skal have mulighed for at gennemføre en fleksibel, generel ledelsesfaglig og praksisnær uddannelse på diplomniveau.

Ordningen, der vedrører 24 nye moduler på diplomniveau, skal sikre kvalitet og udbud over hele landet. Alle nuværende ledere i målgruppen, som ikke allerede har et tilsvarende uddannelsesniveau, har ret til at gennemføre en lederuddannelse på diplomniveau senest i 2015.

Sekretariat for Certificeringsrådet glæder sig over den store interesse for tiltaget og ser frem til at modtage flere ansøgninger i forbindelse med næste ansøgningsrunde.

Ansøgningsfristen er den 1. februar 2010 klokken 12.

Konference om praktiske veje til erhvervsuddannelserne

Der er mange veje unge kan gå for at få en erhvervsuddannelse. På konferencen „Ny mesterlære og andre praktiske veje til en erhvervsuddannelse“ kan du deltage i diskussioner, høre spændende oplæg og få indblik i „best practice“.

Onsdag den 2. december klokken 10-15 afholder Undervisningsministeriet konferencen ”Ny mesterlære og andre praktiske veje til en erhvervsuddannelse”.

Formålet med konferencen er at skabe overblik over de forskellige praktiske veje til en erhvervsuddannelse og at udbrede kendskabet til de gode eksempler, så flere unge kan gennemføre en erhvervsuddannelse eller en erhvervsgrunduddannelse (egu).

Diskussion og erfaringsudveksling

På konferencen kan du få overblik over de mange forskellige praktiske veje til at få en erhvervsuddannelse, som lovgivningen giver mulighed for i dag.

Dagens program vil byde på indlæg fra både Undervisningsministeriet, skoler, elever, virksomheder og organisationer. Desuden vil programmet give plads til diskussioner og erfaringsudveksling.

Fakta

Konferencen finder sted:

Den 2. december 2009 klokken 10-15

I DGI-byen, Tietgensgade 65, 1704 København V

Konferencen henvender sig til alle interesserede fra grundskoleområdet, erhvervsskoleområdet og produktionsskoler, foreninger, organisationer, udvalg, erhvervslivet, UU-centre og jobcentre.

Konference om fastholdelse på erhvervsuddannelserne

På konferencen „Viden, visioner og virksom praksis“ kan du få forskeres og praktikers bud på, hvordan fastholdelsen af elever på erhvervsuddannelserne kan styrkes.

Konferencen ”Viden, visioner og virksomhed” er arrangeret af forskerpraktikernetværket og sætter fokus på fastholdelse af erhvervsuddannelseselever set fra både et forsker- og et praktikerperspektiv.

På konferencen kan du blandt andet få indblik i den seneste viden på området og høre nyt fra den erhvervspædagogiske forskning.

Deltag i konferencen

Konferencen finder sted:

Torsdag den 19. november 2009 klokken 9.30-16
I Bella Center, Center Boulevard 5, København S.

Tilmeld dig konferencen og læs programmet:

[Forside](#) ► [Uddannelse](#) ► [Erhvervsuddannelser](#) ► [Om erhvervsuddannelserne](#)
► [Nyheder om erhvervsuddannelser](#) ► [Konference om fastholdelse på erhvervsuddannelserne](#)

Fakta

Konferencen er arrangeret af forsker-praktikernetværket.

Netværkets formål er at styrke sammenhængen og dialogen mellem forskning og praksis, og medlemmerne er repræsentanter fra forskningen, lærer- og lederforeninger, NCE, faglige udvalg og andre interessenter inden for det erhvervspædagogiske felt.

Netværket er finansieret af Undervisningsministeriet.

Øgede bevillinger til folkeskolen

Aldrig før er der blevet brugt så mange penge på folkeskolen. Fra 2001 til 2009 er kommunernes samlede budgetterede driftsudgifter for folkeskolen steget fra 34,8 milliarder til 38,3 milliarder kroner - begge i 2010 tal. Det redegjorde undervisningsminister Bertel Haarder for under dagens samråd.

I denne regerings levetid er der ikke blevet sparet på folkeskolen - tværtimod. Både på drifts- og anlægsbudgetterne er der blevet tilført flere penge, sagde Bertel Haarder under dagens samråd.

Siden 2001 har regeringen tilført kommunerne ekstra midler til folkeskolen for, hvad der i alt svarer til cirka 4,7 milliarder kroner. Det øgede tilskud skal blandt andet styrke fagligheden ved at sikre eleverne ret til flere undervisningstimer, ekstra bevillinger til it-udbygning og forbedringer af faglokaler.

Også på folkeskolens enhedsudgifter er bevillingerne steget. Fra 2001 til 2008 er kommunernes samlede regnskabsførte driftsudgifter per elev forøget fra 63.200 til 64.800 kroner, altså en stigning på 1.600 kroner per elev.

Øget bevilling til folkeskolernes anlægsinvesteringer

Regeringen har i sommer indgået en aftale med KL om kommunernes økonomi for 2010, der indeholder et generelt løft i den kommunale service. Mere konkret for folkeskolen er der med aftalen afsat en lånepulje til kommunale investeringer på folkeskoleområdet, som er forhøjet fra 500 millioner kroner i 2009 til 800 millioner kroner i 2010.

Dertil kommer, at der med kommuneaftalen er aftalt et markant løft til kommuner-

nes anlægsinvesteringer i 2010. Anlægsinvesteringerne styrkes blandt andet ved en fremrykning af kvalitetsfondsmidlerne, så kommunernes tilføres fire milliarder kroner fra kvalitetsfonden i 2010 til en prioriteret indsats i de borgernære serviceområder som for eksempel folkeskolerne. Med udmøntningen fra kvalitetsfonden kan kommunerne løfte investeringer vedrørende børn, unge og ældre fra fem milliarder kroner i de senere år til ni milliarder kroner i 2010.

Udviklingen i folkeskolens bruttoanlægsinvesteringer – baseret på nationalregnskabsstatistikken – viser, at det gennemsnitlige investeringsniveau i 1990'erne udgjorde cirka 2,3 milliarder kroner årligt, mens niveauet fra 2001 til 2008 var næsten dobbelt så højt, nemlig 4,2 milliarder kroner.

Under samrådet udtalte Bertel Haarder:

”Jeg finder, at der med de eksisterende rammer samlet set er tilstrækkeligt økonomisk grundlag for folkeskolen. Desuden handler det om at anvende ressourcerne hensigtsmæssigt – strukturmæssigt, organisatorisk og pædagogisk/indholdsmæssigt.”

[Forside](#) ► [Uddannelse](#) ► [Folkeskolen](#) ► [Om folkeskolen](#) ► [Nyheder om folkeskolen](#) ► [Svar fra samråd om økonomi på folkeskoleområdet](#)

Svar fra samråd om minimumstimetallet

Undervisningsminister Bertel Haarder var den 27. oktober i samråd om minimumstimetallet i folkeskolen.

1. Indledning

Samrådet angår spørgsmål D-G om kommuners og folkeskolers øjensynlige problemer med at overholde folkeskolelovgivningens regler om undervisningstimetal.

Vinklingen i spørgsmålene går på kommunernes økonomiske muligheder for at overholde reglerne. Jeg mener nu ikke, at dén vinkel er særligt interessant, for det er slet ikke pengene, der er problemet.

Indenrigs- og socialministeren og jeg er blevet enige om, at det denne gang er mig, der lægger ud.

2. Spørgsmål D

Ministeren bedes give sin vurdering af, om regeringen og KL's økonomiaftale fra juni måned 2009 kan sikre, at alle elever får minimumstimetallet set i lyset af, at 22 % af elever i 1. 9. klasse ikke har modtaget minimumstimetallet i 2005 2007 i ét eller flere fag eller fagblokke (jf. KOU alm. del bilag 3 indeholdende tre ministersvar, herunder en UNI•C Statistik og Analyse af 27. august 2009).

Svar:

Spørgsmålet refererer til den opgørelse, som UNI•C Statistik & Analyse har udarbejdet på grundlag af indberetninger fra skolerne af de planlagte timetal for skoleårene 2005/06, 2006/07 og 2007/08, og som blev offentliggjort på Undervisningsministeriets hjemmeside primo juli måned. Som det fremgår af dét bilag, der er henvist til i spørgsmålet, er der siden offentliggjort en nyere opgørelse på grundlag af skoleårene 2006/07, 2007/08 og 2008/09.

Fælles for de to opgørelser er, at de tyder på, at der er en del elever, der ikke modtager den undervisningstid, de har krav på. Når jeg siger "tyder på", er det for at understrege, at der er tale om de planlagte timetal ved begyndelsen af et skoleår. Det er klart, at det reelle billede af, i hvilket omfang reglerne er overholdt, beror på, hvor mange timer eleverne rent faktisk har modtaget, når skoleåret er gået.

Det er dog nærliggende at antage, at når der planlægges med for få undervisningstimer, så gennemføres der også for få, og derfor kan jeg heller ikke som undervisningsminister være tilfreds med de forhold, som UNI•C's opgørelser afdækker.

Jeg vil dog pege på et enkelt metodisk forhold, man må tage i betragtning ved vurdering af de procenttal, der er opgjort over, hvor mange elever der ikke modtager den undervisningstid, som de har krav på. Nemlig, at både den elev, der f.eks. har fået et par timer for lidt i klassens tid på 7.-9. klassetrin, og den elev, der ligger langt under minimumstallene for såvel dansk som matematik på 1.-3. klassetrin, begge tæller med. Der er naturligvis i begge tilfælde tale om (tilsyneladende) overtrædelser af reglerne, men de er ikke lige alvorlige.

I forbindelse med opfølgningen på UNI•C's første undersøgelse af undervisningstimetallene for perioden 2003/04-2005/06 konstaterede Skolestyrelsen i øvrigt, at en større andel af de skoler, der havde planlagt med under minimumstimetallene, faktisk havde afholdt de lovpligtige minimumstimetal.

Og så er der trods alt grund til at fremhæve, at det gennemsnitlige antal planlagte undervisningstimer samlet set er steget. Eleverne i 1.-9. klasse modtog således ifølge UNI•C's opgørelse gennemsnitlig 7.603 undervisningstimer i perioden 2005/06-2007/08, mens de i perioden 2003/04-2005/06 gennemsnitlig modtog 7.542 timer. Ser man på den nyeste opgørelse, fremgår det, at eleverne i perioden 2006/07-2008/09 gennemsnitlig modtog 7.626 timer - dvs. i alt en stigning på gennemsnitlig 84 timer siden den første periode. Til sammenligning ligger de samlede vejledende timetal for 1.-9. klasse på 7.440 timer.

Problemet er derfor ikke så meget, at kommunerne ikke afsætter de fornødne ressourcer til at give nok undervisningstid, men måske snarere at undervisningstiden ikke er fordelt på en måde, så eleverne får den i de fag og fagblokke, som de har krav på. Den prioriteringsopgave forventer jeg, at kommunerne får styr på.

I den forbindelse vil jeg i øvrigt gerne understrege, at i de tilfælde, hvor regeringen og forligspartierne bag folkeskoleloven har truffet beslutning om, at kravene til undervisningstimetallet skulle stige, er kommunerne blevet kompenseret fuldt ud over bloktilskuddet.

Og der er som nævnt tidligere intet i regeringens og KL's aftale om den kommunale økonomi, der kan begrunde, at det ikke skulle være muligt at give eleverne det nødvendige timetal.

Endelig vil jeg gøre opmærksom på, at elevtallet i folkeskolen fremover vil være faldende, hvilket indebærer, at en uændret udgiftsramme for folkeskolen vil betyde øget ressourceforbrug pr. elev. UNI•C er p.t. ved at opdatere elevprognosen. Den vil bekræfte udviklingen med et faldende elevtal.

2. Spørgsmål E

Ministeren bedes redegøre for, hvor mange kommuner, der forventer at skære ned for timetallet i folkeskolen i næste skoleår.

Svar:

Jeg er ikke i besiddelse af data, der belyser, hvor mange kommuner der forventer at skære ned på timetallet i folkeskolen i næste skoleår. Jeg ønsker ikke at blande mig i kommunalbestyrelsernes politiske og økonomiske prioriteringer vedrørende skolerens økonomiske rammer for det kommende skoleår, så længe minimumstimetallene overholdes.

Jeg vil dog gerne benytte lejligheden til at advare imod, at man på politisk niveau i

en kommune træffer en principiel beslutning om, at undervisningstiden generelt eller i bestemte fag skal nedsættes til minimumstimetallene. Herved bliver risikoen for, at skolerne ender med ikke at leve op til minimumstimetallene, simpelthen for stor. Det er således en almindelig erfaring, at planlagte undervisningstimer kan blive aflyst af den ene eller den anden grund, og hvis der kun er planlagt med det absolutte minimum, vil det i praksis kunne blive umuligt at leve op til kravene.

Dertil kommer, at kommunalt fastlagte rammer for skolernes virksomhed generelt bør efterlade et vist spillerum for de enkelte skolebestyrelses og skolelederes beslutninger - således også, når det drejer sig om elevernes undervisningstimetal. Der vil jo ofte være særlige forhold, som kommunalbestyrelsen ikke har indsigt i, og som skolens leder skal have mulighed for at tilgodese ud fra sin faglige sagkundskab og sin indsigt i de faktiske forhold på skolen.

3. Spørgsmål F

Ministeren bedes give en vurdering af, om økonomiaftalen har givet bedre forudsætninger for kommunerne til at tilgodese folkeskoleområdet fremover, herunder prioritering af det lovpligtige timetal.

Svar:

Jeg har sagt det før, og nu siger jeg det igen: I en international sammenhæng hører den danske folkeskole til blandt de dyreste grundskoler i verden målt i udgifter pr. elev - og der er ikke noget som helst, der tyder på, at udgiftsniveauet er faldende, når man kigger på udviklingen i kommunernes budgetterede og regnskabsførte udgifter på folkeskoleområdet inden for de seneste år.

Det er og bliver et kommunalt ansvar, at eleverne i folkeskolen får den undervisning, de har krav på. Hvordan der skal prioriteres, er altså et politisk ansvar i kommunalbestyrelserne, og debatten herom hører først og fremmest hjemme i kommunen.

Når det er sagt, så har det slået mig, at der er så stor forskel fra kommune til kommune med hensyn til, hvor stor en del af deres samlede arbejdstid lærerne faktisk bruger på undervisning. Det viser senest en undersøgelse fra UNI•C, der er offentliggjort i september i år. Her er da et sted, hvor man efter min opfattelse kunne sætte ind ude i de kommuner, der har en lav udnyttelsesgrad.

Det har vist sig, at der i én kommune er en gennemsnitlig undervisningsandel i folkeskolerne på 31,2 pct. og i en anden en gennemsnitlig undervisningsandel på 40,3 pct. I de fleste kommuner ligger andelen på mellem 35 og 37 pct.

Hvis man antager, at den enkelte kommune hæver lærernes undervisningstid til gennemsnittet af de fem kommuner, der har den højeste undervisningsandel, kan man beregne, at der på landsplan vil kunne frigøres i alt ca. 2,3 mio. undervisningstimer (timer á 60 minutter), hvilket svarer til ca. 3.100 lærerårsværk.

Det betyder, at man for præcis den samme lønudgift som i dag vil kunne få undervist eleverne i den danske folkeskole i 2,3 millioner flere timer. Det svarer til, at 300 klasser kan blive undervist fra deres 1.-9. klasse for de samme penge, eller sagt på en anden måde, at undervisningen ved 10 tresporede skoler fra 1.-9. klasse kan gennemføres uden ekstra lønudgifter.

Dette kan ske inden for de overenskomstmæssige rammer, som er gældende i dag. Selv om der er tale om gennemsnitsberegninger, er det da interessante oplysninger, som bør give anledning til eftertanke hos nogle lokalpolitikere og forvaltningschefer.

4. Spørgsmål G

Ministeren bedes ligeledes redegøre for, hvilke økonomiske og andre initiativer, der kan sikre, at alle danske skolebørn rent faktisk får de undervisningstimer de har krav på, jf. Undervisningsministeriets fastsatte minimumstimetal.

Svar:

Jeg finder det selvsagt ikke tilfredsstillende, hvis de minimumstimetale, der gælder, ikke bliver overholdt. Tværtimod finder jeg det uacceptabelt.

De gældende regler om undervisningstimetale i folkeskolen indeholder en meget stor fleksibilitet. Jeg har som undervisningsminister fastsat visse minimumstimetale og herudover vejledende undervisningstimetale for de enkelte fag. Kun minimumstimetallene er bindende. De vejledende undervisningstimetale er udtryk for de af Undervisningsministeriet anbefalede timetale i det enkelte fag på det enkelte klassetrin. Der er således ikke krav om, at skolerne skal tilbyde et timetal svarende til de vejledende timetale. Der skal dog naturligvis planlægges med et timetal, som lokalt vurderes at kunne sikre, at undervisningen lever op til de målbeskrivelser, der fremgår af Fælles Mål, samt de krav, som er fastlagt om folkeskolens afgangsprøver.

Uanset regelsættets fleksibilitet viser det sig altså, at en lang række skoler i en lang række kommuner alligevel ikke lever op til de mindstekrav, der faktisk gælder, nemlig i kraft af minimumstimetallene. Det kan ikke retfærdiggøres.

Hvis det virkelig er rigtigt, at man ikke kan administrere de store frihedsgrader ude i kommunerne og skolerne, så kan vi selvfølgelig i sidste ende blive nødt til i folkeskoleforligskredsen at tage konsekvensen af dette og ændre modellen i retning af mere entydige krav og mindre frihed. Den vej har jeg fortsat ikke den store lyst til at gå.

Jeg vil derimod - i lighed med den tilsynsindsats, som har været gennemført siden 2007 i anledning af de tilsvarende data for skoleårene 2003/04-2005/06 - sørge for, at også de nu foreliggende oplysninger om de efterfølgende generationer af elever bliver undersøgt til bunds. Det er i den forbindelse vigtigt, at der bliver fulgt op i forhold til hver enkelt kommune og skole. I det omfang det er praktisk muligt og relevant, skal de elever, der ikke har fået den undervisning, de har krav på, modtage kompensation herfor, f.eks. i form af ekstra undervisning på et senere klassetrin.

Det er derfor også vigtigt, at vi fremover bliver hurtigere til at tage bestik af de data, der fremkommer, og til at reagere. Det vil jeg arbejde for sker.

Jeg kan oplyse, at Skolestyrelsen nu har drøftet den nærmere tilrettelæggelse af opfølgningen på de nu foreliggende data med KL. Der er lagt op til to spor i det videre arbejde - et fremadrettet spor, der i samarbejde med KL har fokus på vejledning og procedurerne omkring indberetninger m.v., og et bagudrettet, der har fokus på opfølgning.

KL vil efter det oplyste præcisere forpligtelsen til at indberette minimumstimetallene korrekt over for samtlige kommunaldirektører samt børne- og kulturcheferne. Jeg vil desuden med inddragelse af alle relevante parter kigge på, hvordan man kan skærpe vejledningsindsatsen om de gældende regler, forbedre kvaliteten af indberetningen af undervisningstimetale samt lette arbejdsbyrden i forbindelse hermed.

Opfølgningssporet tager Skolestyrelsen sig af. Jeg håber og tror, at en fornyet tilsynsindsats også vil have en pædagogisk effekt over for kommunerne og skolerne. En række omtaler, som jeg har set i diverse lokale medier i den seneste tid, tyder på, at der ude i kommunerne er en væsentligt større opmærksomhed om undervisningstimetallene som sådan og på vigtigheden af, at reglerne overholdes. Indtrykket bestyrkes af, at ministeriet for tiden modtager flere telefonhenvendelser m.m. fra kommuner og skoler om undervisningstimer end tidligere. Det finder jeg glædeligt.

Jeg har fuld tillid til, at kommunerne og skolerne snart vil få timetalsmodellen ind under huden - at de forstår det særlige ansvar, den indebærer, og samtidig opnår den tilfredsstillelse, som kan ligge i at udnytte de lokale frihedsgrader og muligheder i regelsættet.

Nu vil jeg overlade ordet til indenrigs- og socialministeren.

Svar fra samråd om økonomi på folkeskoleområdet

Undervisningsminister Bertel Haarder var den 27. oktober i samråd om økonomi på folkeskoleområdet.

1. Indledning

Jeg vil gerne sige tak for denne lejlighed til at rette en række misforståelser om bevillingstildelingen til folkeskolen og regeringens politik på folkeskoleområdet.

Inden jeg svarer konkret på de stillede spørgsmål, vil jeg understrege, at jeg er helt på linje med indenrigs- og socialministeren – der er intet i kommuneaftalen, som skulle betyde forringelse af serviceniveauet på folkeskoleområdet. Det gælder både drifts- og anlægsområdet.

2. Spørgsmål A

Er det udtryk for regeringens politik, når landets kommuner landet over sparer på folkeskoleområdet og bl.a. lukker mindre skoler?

Svar:

Lad mig først understrege, at der ikke i denne regerings levetid er sparet på folkeskolen – tværtimod. Det gælder både drifts- og anlægssiden.

Fra 2001 til 2009 er kommunernes samlede budgetterede driftsudgifter for folkeskolen steget fra 34,8 til 38,3 mia. kr. (begge tal i 2010 prisniveau).

Fra 2001 til 2008 er kommunernes samlede regnskabsførte driftsudgifter pr. elev i faste priser forøget fra 63.200 kr. til 64.800 kr. (begge tal i 2010 prisniveau). Tallene er sammenlignelige, idet tallet for 2001 omfatter amternes udgifter til de opgaver, som kommunerne overtog i forbindelse med kommunalreformen, dvs. den vidtgående specialundervisning.

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke et validt elevtal for 2009, men da det demografisk betingede elevtal vil være faldende efter 2007, vil enhedsudgiften med det foreliggende budgettal for 2009 stige fra 2008 til 2009.

I tilknytning til de ofte tilbagevendende spørgsmål om udviklingen i folkeskolens enhedsudgifter vil jeg bemærke, at det demografisk betingede elevtal fremover vil være faldende, og det betyder, at enhedsudgifterne vil stige, selv om budgetrammerne er uændrede – eller endog er faldende.

Udviklingen i folkeskolens bruttoanlægsinvesteringer – baseret på nationalregnskabsstatistikken – viser, at det gennemsnitlige investeringsniveau i 1990'erne udgjorde ca. 2,3 mia. kr. årligt, mens niveauet fra 2001 til 2008 var næsten dobbelt så højt, nemlig 4,2 mia. kr. (2009 prisniveau).

Siden 2001 har regeringen tilført kommunerne ekstra midler til folkeskolen for, hvad der i alt svarer til ca. 4,7 mia. kr. (2010 prisniveau). Det er fordelt på en lang række forskellige initiativer, hvoraf de vigtigste er flere undervisningstimer til eleverne. Desuden har regeringen iværksat en række andre initiativer for at opnå en styrket faglighed og en bedre folkeskole. Det vil jeg vende tilbage til.

Til spørgsmålet, om det skulle være regeringens politik at lukke mindre skoler, er det vigtigt for mig at pointere, at regeringen ikke har noget ønske om at nedlægge

disse skoler, men også at små skoler bestemt heller ikke skal opretholdes for enhver pris. Det er samtidig min opfattelse, at det er den enkelte kommunalbestyrelse, der ud fra lokale hensyn skal fastlægge skolestrukturen.

Og regeringens politik er da også at give kommunerne så gode redskaber som muligt, så de har mulighed for at foretage en reel afvejning af de nødvendige hensyn, der må tages i den forbindelse.

Det gælder befolkningsudviklingen og hensynet til bæredygtige landdistrikter samt da ikke mindst pædagogiske forhold – men det må være en ufravigelig forudsætning, at denne afvejning sker inden for en bæredygtig udgiftsramme. Et vigtigt middel hertil er netop de årlige aftaler om kommunernes økonomi.

Jeg kan her nævne nogle tal for udviklingen i skolestrukturen.

Det er rigtigt, at antallet af folkeskoler er faldende, og at det navnlig er de små skoler, der må lukke. I 1996 var der således 1.653 folkeskoler og inkl. specialskoler 1.783 skoler, mens antallet i 2009 er faldet til 1.511 almindelige folkeskoler og inkl. specialskoler i alt 1.704 skoler.

Fra 2001 til 2009 er der i alt nedlagt 138 skoler, hvoraf 90 er skoler med mindre end 150 elever. Det er jo en proces, der har foregået gennem mange årtier, og som hænger uløseligt sammen med grundlæggende samfundsvilkår som fx befolkningsudviklingen, og den er selvfølgelig heller ikke stoppet i denne regerings tid. Jeg har ikke på nuværende tidspunkt kendskab til, i hvilket omfang skolestrukturen vil blive ændret i 2010.

Der er som bekendt både fordele og ulemper ved små skoler.

Små skoler er relativt dyre, da elevtallet i klasserne er under landsgennemsnittet, og det betyder jo, at eleverne for de samme penge ikke kan få så mange undervisningstimer som på større skoler, hvor klassekvotienterne er højere. Desuden er det lettere på større skoler at sikre en højere grad af linjefagsdækning.

Det må imidlertid opvejes mod et ofte stort lokalt ønske om at opretholde skolerne i de befolkningstynede områder. Det er denne afvejning, jeg mener, bedst foregår i den enkelte kommune.

Men som jeg sagde, er det ikke regeringens politik at lukke mindre skoler, men at give kommunerne de økonomiske og lovgivningsmæssige rammer der muliggør en hensigtsmæssig, dvs. fagligt tilstrækkelig og økonomisk forsvarlig indretning af det lokale skolevæsen.

3. Spørgsmål B

Mener ministeren set i lyset af de aktuelle budgetplaner for 2010 i landets kommuner, hvor der lægges op til besparelser på folkeskoleområdet og direkte lukninger af skoler, at den såkaldte kommuneaftale fra sommeren 2009 giver kommunerne tilstrækkelige økonomiske rammer?

Svar:

Nu ved jeg ikke, hvad det er for "aktuelle planer", spørgeren henviser til. Kommunernes budgetter for 2010 var der først deadline for den 15. oktober, og som indenrigs- og socialministeren nævnte, kender vi ikke resultatet på nuværende tidspunkt. Men budgettallene er, som jeg sagde indledningsvis, steget gennem de seneste mange år.

Og de har tilmed hver eneste gang været fulgt op af de samme dystre meldinger fra bl.a. Danmarks Lærerforenings undersøgelser af de kommunale budgetter. Det kan være, det er disse undersøgelser, der siges til?

Imidlertid er der ingen grund til i særlig grad at hæfte sig ved de tal, der fremlægges i disse undersøgelser. De viser hver gang, at der nu bliver tale om voldsomme nedskæringer, men alligevel kan vi konstatere, at så vel budgetter som de efterfølgende regnskabsførte udgifter for folkeskolen stiger hvert eneste år. Som regel er

regnskabstallene endda væsentligt større end budgettallene.

Det, der fanges ind i disse undersøgelser, er ikke udtryk for, hvad der faktisk bliver indholdet af de endelige budgetter, men for den proces der går forud herfor.

Resultaterne af undersøgelserne bekræfter mig i, at lærerne har en tendens til at fokusere meget på, at løsningen af skolens problemer kun kan opnås ved tildeling af flere ressourcer.

Jeg tror, der ligger en stor opgave i at frigøre sig for denne måde at tænke på – det gælder både lærerne selv, men også uddannelsessektoren, planlæggere og politikere.

Ved kommuneaftalen indgår staten og kommunerne repræsenteret ved KL en forpligtende aftale om udgiftsrammerne for det efterfølgende år, og herunder aftales ofte mere specifikt, hvordan kommunerne kan varetage deres opgaver på de store serviceområder på en bedre og mere hensigtsmæssig måde.

Jeg kan helt henholde mig til det, som indenrigs- og socialministeren har nævnt om indholdet af denne aftale. Det viser jo tydeligt, at der ikke er sket reduktion af rammerne, men at der tværtimod er tale om et forøget udgiftsniveau for både service- og ikke mindst anlægsområdet.

Jeg er derfor helt på linje med indenrigs- og socialministeren i den opfattelse, at intet ved kommuneaftalen kan forhindre en fortsat fagligt forsvarlig og lokal forankret folkeskole i acceptabel bygningsmæssig stand.

4. Spørgsmål C

Hvilke tiltag vil ministeren tage for at sikre, at landets kommuner ikke tvinges ud i skolebesparelser og lukninger pga. ringe økonomi?

Svar:

Det er ofte blevet sagt, at vi har ”verdens dyreste folkeskole”. Og det er da også rigtigt, at Danmark ligger højt i OECD’s opgørelser af udgiftsniveau og lærerforbrug pr. elev.

For mig er det imidlertid det vigtigste, at vi også får noget for pengene, og det vil jo i dette tilfælde sige, at eleverne får de undervisningstimer, de har brug for. Det er min opfattelse, at det er vigtigere at tænke på, hvordan vi udnytter ressourcerne bedre end blot at bruge flere. Det gælder både ved organiseringen af folkeskolen, og det gælder tilrettelæggelsen og gennemførelsen af undervisningen.

Regeringen har netop lanceret planen ”Mere tid til velfærd”. Denne plan er et led i realiseringen af kommuneaftalens forudsætning om ved effektivisering og afbureaukratisering at tilvejebringe et råderum på op til 5 mia. kr. i 2013, som indenrigs- og socialministeren omtalte. De frigjorte midler skal forblive i kommunerne til løft af serviceniveauet over for borgerne – fx til flere undervisningstimer til folkeskolens elever.

Herudover har regeringen iværksat en lang række initiativer, der direkte tager sigte på at styrke fagligheden. Det gælder fx

Sikre eleverne ret til flere undervisningstimer – navnlig i dansk og matematik. I alt 14 ugentlige lektioner mere på forskellige klassetrin. Timerne hertil er fuldt kompenseret over bloktilskuddet svarende til et varigt kompensationsniveau på over 600 mio. kr. årligt.

Ekstra bevillinger bl.a. til it-udbygning og udbedring af faglokaler, der begge udgjorde ca. ½ mia. kr. over en 4-årig periode. Disse særlige bevillinger betyder sammen med kompensationen for flere timer, at regeringen i perioden 2001 til 2010 har tilført folkeskolen i alt 4,7 mia. kr.

Udvidelse af undervisningspligten til 10 år ved at inddrage børnehaveklassen i folkeskolens obligatoriske undervisning.

Præcisering af fag- og trinmål for de enkelte fag og klassetrin og den generelt forøgede fokus på opnåede resultater.

Indførelsen af elevplaner og nationale test.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at jeg finder, at der med de eksisterende rammer samlet set er tilstrækkeligt økonomisk grundlag for folkeskolen. Desuden handler det om at anvende ressourcerne hensigtsmæssigt – strukturmæssigt, organisatorisk og pædagogisk/indholdsmæssigt.

Et særligt indsatsområde bliver udviklingen på specialundervisningsområdet. Vi ved generelt for lidt om væsentlige sider af dette område, og derfor håber jeg, at den nedsatte arbejdsgruppe om specialundervisning – der også er en udløber af kommuneaftalen – i hvert fald vil kunne afdække helt basale faktuelle data om elevtal, udgifter, henvisningsårsager og henvisningsmønstre samt de mekanismer, der fører til den fortsat stigende henvisningsfrekvens.

Vi skal sikre os, at udviklingen på dette område ikke eskalerer på en sådan måde, at det bliver et problem for normalundervisningen, for alle elever og for folkeskolen som helhed.

For mig at se er et andet væsentligt spørgsmål, om sammensætningen af lærernes arbejdstid alle steder er lige hensigtsmæssig, dvs. om lærerne i tilstrækkeligt omfang sættes til at arbejde med det, de er uddannet til, altså at undervise eleverne. Det skal jeg komme tilbage til ved besvarelsen af spørgsmålene om elevernes undervisningstid.

Vestas hjælper de ordblinde ansatte

Det er ikke kun vindenergi, Vestas har højt på dagsordenen. Med projektet „Fra A til Å“ sætter vindmøllevirksomheden fokus på at yde en særlig indsats over for de ordblinde ansatte – og det med stormende succes.

Opkvalificering, opgradering og efteruddannelse. Kravene til nutidens ansatte stiger og stiger. Og er man ordblind, kan det være noget af en udfordring at leve op til kravene.

Hos vindmøllevirksomheden Vestas har man siden marts 2008 øget indsatsen over for de ordblinde ansatte.

I samarbejde med blandt andet Huset Venture og Ordbanken bliver ordblinde ansatte tilbudt en såkaldt it-rygsæk med computer, scanner og scannerpen, der indeholder læse- og staveprogrammet IRIS-Ordbank.

IRIS-Ordbank hjælper ordblinde med at formulere sig på skrift. Mens personen skriver, giv er stavehjælpen løbende forslag til ord, hjælp til stavning og læser teksten op for den ordblinde.

Tillidsmænd som sprogmentor

Tillidsmand ved Vestas Kaj Andersen startede projektet op i vindmøllevirksomheden

for at hjælpe sine ordblinde kollegaer, der indtil videre tæller 284.

Han er selv blandt de 27 sprogmentorer, Vestas har uddannet. De skal spotte de ordblinde ansatte og hjælpe dem til at få bugt med deres læsevanskeligheder.

”Det særlige ved denne ordning er, at det er tillidsrepræsentanter, der bliver uddannet til sprogmentorer. Det vil sige, at de ansatte har tillid til hver enkelt sprogmentor. Desuden har mentorerne direkte adgang til ledelsen og kan dermed presse på, hvis de mener, der skal igangsættes nye projekter for de ordblinde ansatte,” udtaler Kaj Andersen.

Sprogmentorerne sender de ordblinde ansatte til et 37-timers læsekursus i VUC-regi. Hvis den enkelte ansatte føler behov for flere undervisningstimer, tilbyder Vestas yderligere et 72-timers læsekursus.

Fra ordblind til sprogmentor

Blandt de 27 sprogmentorer, Vestas har uddannet, er tre af dem ordblinde. En af dem er procesoperatør Ricco Jensen, der selv har været igennem ”Fra A til Å”.

”Du kan sagtens sige, at jeg er et foregangsbillede for de ordblinde ansatte. Jeg er i øjenhøjde med dem og forstår, hvilke mure de kan løbe ind i nogle gange, for jeg har selv prøvet det,” siger Ricco Jensen og fortsætter:

”Min primære opgave er at opfordre de ordblinde til at begynde på ”Fra A til Å”, fordi jeg kan tale ud fra mine egne erfaringer og fortælle dem, hvordan det har hjulpet mig frem,” siger Ricco Jensen.

Udbredes globalt

Siden projekt ”Fra A til Å” startede som et pilotprojekt i marts 2008, har det været en bragende succes. I 2008 fik Vestas Ordblindeprisen, der hvert år tildeles en virksomhed, organisation eller andet, som gør en særlig indsats for at styrke mulighederne for ordblinde.

Indtil dags dato har Vestas smidt fem millioner kroner efter projektet. Men denne sum vil i fremtiden med al sandsynlighed blive højere. For ifølge Kaj Andersen skal projektet udbredes globalt inden for en fireårig periode.

”I Vestas er der cirka 20 procent med læsevanskeligheder. Derfor er det vigtigt, at vi hjælper vores ansatte med deres læsehandicap, så de får en bedre livskvalitet og en ubesværet arbejdsdag,” siger Kaj Andersen.

Brug pauserne til motion

Borgmesteren, ministeren, lærere og elever fik sved på panden, da Københavns Kommune lancerede motionsbogen „Move On“. Bogen skal inspirere elever og lærere på kommunens erhvervs- og produktionsskoler til små motionspauser

Det var egentlig meningen, at det kun var eleverne fra en række erhvervs- og produktionsskoler, der skulle illustrere øvelserne i motionsbogen ”Move On” ved lanceringen på Niels Brock i København fredag den 23. oktober 2009. Men både Københavns Kommunes sundheds- og omsorgsborgmester, Mogens Lønborg, og undervisningsminister Bertel Haarder tog ivrigt del i øvelserne.

Undervisningsministeren afprøvede blandt andet en øvelse, hvor han skulle rejse sig fra stolen ti gange i træk, og en øvelse, hvor han skulle gå rundt og hilse på eleverne. Foto: Martha Bokelund, Produktionsskolen k-u-b-a.

Undervisningsministeren gik på hænder

Undervisningsminister Bertel Haarder holdt tale ved dagens lancering. Og han havde en tilføjelse til øvelserne i motionsbogen:

”Det er nogle gode øvelser, der er med i motionsbogen, men der er én, I har glemt,” sagde Bertel Haarder, hvorefter han til forsamlingens store overraskelse demonstrerede, at han kan gå på hænder.

”Motionsbogen er et flot initiativ, som kan være med til at ændre opfattelsen af motion og sundhed i de erhvervsrettede ungdomsuddannelser. For som vi har set i dag, behøver det bestemt ikke at være kedeligt at dyrke motion. Jeg håber, at andre kommuner og skoler vil lade sig inspirere af Københavns Kommunes tiltag,” sluttede undervisningsministeren.

Foto: Martha Bokelund, Produktionsskolen k-u-b-a.

Fakta

Københavns Kommune har udviklet Move On som et led i satspulje-projektet "Ung og Sund i Uddannelse", der er et folkesundhedsprojekt målrettet elever på ungdomsuddannelser i kommunen.

Lemvig er tæt på 95-procent-målsætningen

I Lemvig Kommune arbejdes der målrettet mod, at 95 procent af de unge får en ungdomsuddannelse – og de er tæt på målet. Undervisningsminister Bertel Haarder besøgte kommunen for at høre, hvordan den vil nå det sidste stykke.

I Lemvig Kommune fortsætter 91 procent i gymnasiet, på erhvervsskolen eller en anden ungdomsuddannelse efter 9. eller 10. klasse. Den er således blandt de kommuner, der tættest på at nå regeringens målsætning om, at 95 procent af de unge får en ungdomsuddannelse.

Den 22. oktober var undervisningsminister Bertel Haarder inviteret til temadag på Christianelystskolen i Lemvig for at høre, hvad kommunen gør for at nå målet.

90 lokale skoleledere, ungdommens uddannelsesvejledere, kommunalbestyrelsesmedlemmer med flere var inviteret til temadag i Lemvig, hvor Bertel Haarder, ungdommens uddannelsesvejleder Bo Ravn, Christianelystskolens leder, Jens Pedersen, og borgmester Erik Flyvholm fortalte om 95-procent-målsætningen og kommunens tiltag for at nå den.

Skal kunne tage vare på sig selv

Forældreopbakning og opbakning fra områdets virksomheder er en del af forklaringen, fortalte Erik Flyvholm.

”Lemvig Kommune er en god uddannelseskommune, som forældrene bakker op om ved at prioritere uddannelse højt. Det er en del af kulturen herude, at man skal kunne tage vare på sig selv, også i det liv, der venter forude,” sagde han.

Alsidige fritidstilbud med inspirerende ledere som rollemodeller, målrettet og tidlig vejledning samt stort fokus på efteruddannelse af pædagoger og lærere, blandt andet i samarbejde med det nærliggende seminarium, er også en del af forklaringen.

Erhvervslivet gør en aktiv indsats. For eksempel har en enkelt virksomhed med 40 medarbejdere i området hele 15 lærlinge. Det er udtryk for, at de tager opgaven på sig og stiller sig til rådighed, pointerede borgmesteren og fremhævede, at virksomhederne også er med til at skærpe interessen for uddannelse ved at åbne dørene for besøg af skoleelever.

”Det er ikke én ting, der gør, at vi ligger så højt i statistikken. Det er mange ting, men vigtigst er, at der er opbakning hjemmefra til, at man tager hånd om sig selv og arbejder med den uddannelsesmulighed, man har fået, på det niveau, man er på,” sagde han.

Et godt eksempel

Undervisningsminister Bertel Haarder roste kommunen for dens indsats. Han pegede på, at forudsætningen for at kunne tage en ungdomsuddannelse er, at eleverne har de grundlæggende skolekundskaber; at de kan læse og skrive. Det, samt trivsel gennem bevægelse og leg i løbet skoledagen, tages der godt hånd om fra første skoledag.

Han kommenterede også et eksempel på, at kommunens skoletrætte unge blomstrer op, får en ny identitet og lyst til at arbejde, når de er i brobygning på en erhvervsskole eller arbejder i en virksomhed nogle dage om ugen som elever i en såkaldt erhvervsklasse.

”Det er et godt eksempel på, hvordan man giver unge, der måske ikke altid har følt sig sejrrige i skoletiden, en identitet og et sted, hvor de har voksenkontakt og føler, de kan bidrage med noget,” sagde ministeren og fremhævede, ud over forsøg med erhvervsklasser, nogle af regeringens mange andre tiltag for at få flere til at gennemføre en uddannelse.

Blandt andet har den netop fremlagt en såkaldt ungepakke, der indeholder forslag om endnu mere målrettet vejledning, der skal sikre, at unge mellem 15 og 17 år er i uddannelse, job eller anden udviklende aktivitet som praktik, højskole eller lignende.

Ministeren opfordrede også til, at flere ungdomsuddannelser samler sig i campus, hvor de unge får et fællesskab og geografisk og miljømæssigt befinder sig ét sted. En campus har Lemvig Kommune dog stadig til gode.

Brug undervisningsassistenter

Efter oplæggene var der spørgsmål og tilkendegivelser fra salen. Blandt andet var der ros for aftalen om udkantstilskud og spørgsmål om, hvordan skolerne kan gøre brug af undervisningsassistenter.

Ministeren kunne blandt andet fortælle, at lærer- eller pædagogstuderende kan fungere som undervisningsassistenter i timerne inden for lovens rammer – noget, han kraftigt opfordrede skolerne til at gøre brug af.

Naturvidenskaben dyrkes i Bjerringbro

Midtjyske folkeskole-, gymnasieelever og deres undervisere har fået et Naturvidenskabernes Hus, et eldorado, hvor de med inspiration fra virkeligheden kan udvikle deres interesse og talent for fysik, kemi og andre naturvidenskabelige fag.

Penicillin, røntgenstråler, cellofan og velkro. Alle er vigtige eller nyttige, men tilfældige opdagelser udsprunget af arbejdet med naturvidenskab. Måske bliver det i Naturvidenskabernes Hus i Bjerringbro, den næste store opdagelse finder sted, eller kimen til den bliver lagt.

Inspiration til undervisningen

2009 har været et godt år for naturvidenskaben. I august deltog undervisningsminister Bertel Haarder i indvielsen af Mærsk McKinney Møller Videncentret for naturfag i Sorø. 22. oktober erklærede han så Naturvidenskabernes Hus for klar til brug.

Her er der skabt gode rammer for, at også grundskole- og gymnasieelever i det jyske får dyrket deres interesse og talent for fysik, kemi og andre naturvidenskabelige fag. Deres lærere, som er husets vigtigste målgruppe, kan hente inspiration til udvikling af deres daglige undervisning gennem kurser og workshops som "Hjælp! Jeg har fået natur og teknik" eller "Industrielle enzymer i gymnasiet."

Undervisningsminister Bertel Haarder klippede det røde bånd over og erklærede Naturvidenskabernes Hus for indviet.

Projektet har været undervejs i seks år og skal således fungere som et undervisningslaboratorium, hvor nye koncepter for naturfagsundervisning udvikles og demonstreres.

Et eldorado

Bertel Haarder fremhævede, at der nok ikke er noget, der kalder mere på de vigtige, kreative evner, end de naturvidenskabelige fag.

"Vi er nødt til at gøre noget ekstra – også for at talenterne får lov at udfolde sig. Naturvidenskabernes Hus er en drøm, et eldorado for alle med interesse for naturvi-

denskab,” sagde han og roste stedets gode placering med virksomheden Grundfos på den ene side og Bjerringbro Gymnasium på den anden.

Undervisningens indhold hentes så vidt muligt fra virkeligheden i konkrete virksomheder og forskningsmiljøer. Det samarbejde finder ministeren eksemplarisk, og han håber, der fremover kan skabes et tættere samarbejde mellem virksomhederne og uddannelserne i Danmark. Virksomhederne kan på den måde spejle talenter blandt de unge, mens de unge lærer, hvad det, de foretager sig, kan bruges til – også i fremtiden.

Johan Olsen er forsanger i rockbandet Magtens Korridorer - og forsker i store molekyler. Han underholdt gæsterne med et foredrag om, at naturvidenskab er for alle. "Når du første gang oplever, at du afdækker noget, ingen mennesker nogensinde har set før, bliver du nødt til at gøre det igen og igen," sagde han.

Brug for flere ingeniører, teknikere og forskere

Koncernbestyrelsesformand i Grundfos, Niels Due Jensen, var også med til indvielsen og erklærede, at koncernen er meget tilfreds med resultatet. Niels Due Jensen er også næstformand for Poul Due Jensens Fond, 'Grundfos-fonden', der har støttet projektet økonomisk.

"Danske virksomheder har simpelthen brug for flere ingeniører, teknikere og forskere inden for naturvidenskab," sagde han om beslutningen om at støtte centret.

Vellykket samarbejde

Borgmester Johannes Stensgaard fremhævede Naturvidenskabernes Hus som et godt eksempel på et vellykket samarbejde mellem lokale, regionale og nationale myndigheder samt erhvervslivet og uddannelsesverdenen. Bestyrelsesformand for Naturvidenskabernes Hus, Harald Mikkelsen, tilsluttede sig.

"Ingen skal være i tvivl om, at dette er en stor dag. Det er en stor dag for udviklingen af naturvidenskab og det naturfaglige og tekniske element i den danske undervisningssektor," sagde han.

Fakta

Visionen for Naturvidenskabernes Hus er blandt andet at gøre det 'in' at beskæftige sig med naturvidenskab og teknik for lærere og elever i grundskolen og på ungdomsuddannelserne - samt at skabe og styrke samarbejdet mellem undervisningsinstitutioner, virksomheder og museer.

Naturvidenskabernes Hus er en selvejende non-profit institution, der 'lever' af fondsmidler og støtte fra erhvervslivet. Det er blandt andet opført med tilskud fra Realdania, Viborg Kommune og Poul Due Jensens Fond.

Tegnestuen Nord har i samarbejde med ingeniørfirmaet Arup skabt Naturvidenskabernes Hus i Bjerringbro.

Læs mere

Om naturvidenskabernes hus: <http://www.nvhus.dk/forside.aspx>

Mærsk Mc-Kinney Møller Videncenter klar til talenter:

[Forside](#) ► [Uddannelse](#) ► [Gymnasiale uddannelser](#) ► [Om gymnasiale uddannelser](#)
► [Nyheder om gymnasiale uddannelser](#) ► [Mærsk Mc-Kinney Møller Videncenter klar til talenter](#)

Undervisningsministerens tale ved indvielse af Naturvidenskabernes Hus:

[Forside](#) ► [Minister og ministerium](#) ► [Ministeren](#) ► [Ministerens taler - 2009](#) ► [Tale ved indvielse af Naturvidenskabernes Hus](#)

Stigende fokus på unge med særlige behov

Flere unge får en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Og næsten alle kommuner tilbyder nu ungdomsuddannelsen, viser evaluering.

Alle landets kommuner, bortset fra fire, har elever, der er i gang med en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Og de fire kommuner uden elever i uddannelsen har beredskab til at tilbyde ungdomsuddannelsen, hvis der er unge inden for målgruppen, der henvender sig.

Kommunerne tilbyder således nu uddannelsesforløb, der er rettet mod de unges interesser og forudsætninger, og som kan give de unge kompetencer til et så selvstændigt voksenliv som muligt. Det viser en evaluering af ungdomsuddannelsen, som er gennemført i foråret 2009.

Den 28. februar 2009 var 1.965 unge i gang med en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, mens kun 1.339 unge var i gang med uddannelsen den 1. august 2008. Det vil sige, at der er sket en stigning på cirka 47 procent. Ifølge de regionale

udviklingsråd forventer kommunerne en fortsat stigning i skoleåret 2009/2010.

Beskæftigelse som mål

Formålet med ungdomsuddannelsen er, at de unge opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til uddannelse og beskæftigelse.

En gennemgang af 100 uddannelsesplaner viser, at de 71 har beskæftigelse som et primært uddannelsesmål. 63 uddannelsesplaner har primære mål inden for emnet personlig udvikling.

Bolig (botræning, afklaring af muligheder for selvstændig bolig), fritidsaktiviteter, forbedring af basale skolekundskaber og ADL-fag (Almindelig Daglige Levevis) indgår som uddannelsesmål i omkring halvdelen af planerne.

Evalueringen viser dermed, at uddannelsesplanerne for unge, der er i gang med en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, i høj grad følger de primære formål, der er beskrevet i loven.

I det kommende år vil Undervisningsministeriet samle og videreformidle gode eksempler på uddannelsesplaner, udarbejde en ministeriel vejledning og tage fat på en ny evalueringsrunde, hvor fokus blandt andet bliver på indholdet i uddannelsesplaner og forsørgelsesgrundlaget.

Fakta

Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (lov nr. 564 af 6. juni 2007) trådte i kraft den 1. august 2007. Loven giver unge med udviklingshæmning og andre unge med særlige behov, som ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, et retskrav på et tre-årigt ungdomsuddannelsesforløb tilrettelagt individuelt ud fra den unges kvalifikationer, modenhed og interesser.

Kommunalbestyrelsen har myndighedsansvaret for at give uddannelsestilbuddet til unge hjemmehørende i kommunen.

Målgruppen for ungdomsuddannelsen er unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, der ikke kan gennemføre anden ungdomsuddannelse, selvom der ydes den unge specialpædagogisk støtte.

Gruppen af andre unge med særlige behov omfatter blandt andet unge med svære bevægelsehandicap, multihandicappede unge, unge med autisme, unge med ADHD eller andre psykiske lidelser samt unge med erhvervet hjerneskade.

Loven giver mulighed for, at der i uddannelsesplanen kan indgå elementer fra daghøjskoler, efterskoler (særlig tilrettelagte forløb for elever, der har gennemført grundskolen), folkehøjskoler, husholdningsskoler, håndarbejdsskoler, produktionsskoler, erhvervsskoler (elementer af erhvervsuddannelser, men ikke hele uddannelser) og andre institutioner og værksteder.

Andre institutioner og værksteder er i denne sammenhæng både private og offentlige samt eventuelt sociale institutioner, hvor der kan tilrettelægges forløb med praktik, praktiske aktiviteter og træning, eksempelvis botræning.

Læs mere: [Forside](#) ► [Uddannelse](#) ► [Tværgående områder](#) ► [Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov](#) ► [Nyheder](#) ► [Stigende fokus på unge med særlige behov](#)

Danske og amerikanske naturvidenskabelige talenter holder transatlantisk klimamøde

100 danske naturvidenskabstalenter skal i uge 44 udvikle klimaløsninger via videokonferencer med amerikanske elever.

Mærsk Mc-Kinney Møller Videncenter i Sorø og Naturvidenskabernes Hus i Bjerringbro samler 100 af Danmarks mest talentfulde gymnasieelever.

Det sker fra den 27. oktober til den 29. oktober til den tre dage lange "Youth Talent Climate Summit 09".

Talenterne vil løbende kommunikere med hinanden og række over Atlanten og samarbejde med den amerikanske naturvidenskabelige ungdomselite fra Keystone Center og Jessesons High School i Washington DC.

Konkrete løsninger

10 almene og tekniske gymnasier sender hver 10 naturvidenskabelige talenter til "Youth Talent Climate Summit 09", hvor der er fokus på at udvikle konkrete løsninger ud fra følgende udfordringer:

- Reducér rejste mil per bil fra 10000 to 5000
- Indfør systemer der kan indfange CO₂ og gemme det under jorden på 800 kulfabriker eller 1600 naturgasanlæg.
- Reducér brugen af kul ved at tredoble produktionen af atomkraft
- Forøg produktionen af vindenergi 25 gange i forhold til nuværende kapacitet.
- Forøg produktionen af ethanol biobrændsel 50 gange i forhold til nuværende kapacitet.

Mærsk Mc-Kinney Møller videncenter i Sorø.

Talenterne i Sorø får sparring til at løse opgaverne fra nogle af Danmarks personligheder inden for Klima- og energiområdet:

- Katherine Richardson, Prodekan, Professor ved Københavns Universitet
- Claus Hviid Christensen, Haldor Topsøe, Vice President i R&D
- Anne Grete Holmsgaard, Energiordfører, SF
- Torsten Bondo, DTU Space
- Casper Andersen, Hum, AU
- Anders Mika Dalegaard, Danish Windpower

Hanne Hautop, talentchef ved Mærsk Mc-Kinney Møller Videncenter i Sorø, mener, at klimaudfordringerne kan løses videnskabeligt og teknologisk.

”At slukke lyset én aften om året gør ikke den store forskel. Global opvarmning er et massivt problem, der ikke kan bekæmpes alene med bæredygtige holdninger fra klimabevidste borgere og politikere”, siger hun.

Læs mere på: www.sciencetalenter.dk

Et par hundrede sager mangler at blive rettet - 230.000 har fået SU 1. oktober

Studerende, der ønsker SU, har siden 1. juli selv skullet søge via selvbetjenings-systemet minSU på www.su.dk.

Pr. 1. oktober har cirka 230.000 uddannelsessøgende fået udbetalt deres SU mod ca. 200.000 på samme tid sidste år. Af de 230.000 har nogle få tusinder været berørt af fejl, der er opstået i forbindelse med omlægningen af systemet. Ved udgangen af oktober mangler stadig et par hundrede sager at blive rettet.

18-19-årige

Især de 18-19 årige, der har søgt SU for første gang og som går på en ungdomsuddannelse, har været ramt. Deres SU er afhængig af forældrenes indkomst. Her har SU-systemet skullet hente oplysninger om de rette forældre i cpr-registeret og hos SKAT. Oplysninger, der skal garantere, at den rigtige SU går til rette person. Langt hovedparten er gået godt, men der har været forskellige kombinationer af forældre, adresser og indkomster, som har medført fejl i udbetalingerne.

”For den enkelte, som ikke har fået SU til tiden eller har fået et forkert beløb, er det selvfølgelig til stor gene og besvær, hvilket jeg meget beklager,” siger styrelseschef Hanna Dam og fortsætter: ”Men jeg kan garantere, at alle vil få den SU, de har ret til. Vi har sat så mange ressourcer ind som muligt for løbende at få løst fejlene. Vi forventer med udgangen af denne måned væsentligt at have reduceret antallet af studerende, der uberettiget venter på SU.”

Pres på medarbejdere og uddannelsessteder

Hanna Dam fortæller, at da det har været svært præcist at kunne sige, hvornår den enkelte sag ville være bragt i orden, har både uddannelsesstedernes SU-medarbejdere og medarbejdere i styrelsen været under et stort pres fra de uddannelsessøgende og ydet en ekstraordinær stor indsats.

”For at støtte vores egne medarbejdere og deres mulighed for at hjælpe uddannelsesstedernes medarbejdere, har ledelsen og samarbejdsudvalget iværksat forskellige initiativer for at få løst den vanskelige situation.”

Med hensyn til de cirka 200 uddannelsessteder, som fra den 1. juli har skullet bruge det nye system for første gang, fortæller Hanna Dam, ”at vi har forsøgt at hjælpe med blandt andet udbygning af vejledningen på vores extranet, e-læringsmoduler, en demo af det nye system og orienteringsmøder. Desuden vil vi i den kommende tid iværksætte kurser for SU-medarbejderne. Men vi må ikke glemme, at SU er det første store digitaliseringsprojekt rettet mod borgerne. Overordnet er det gået godt, og vi arbejder hårdt på at løse startvanskelighederne,” slutter Hanna Dam.